

Jeg er vel klar over, at dermed, om Menighedsraadsloven bliver vedtagen eller ikke, staar og falder den kristne Menighed slet ikke, men naar vi dog ville være med til at berede Menigheden saa gode Kaar i vort Folk, som det paa nogen Maade kan lade sig gøre, tror jeg, at det, der bydes her, er det mindste, man kan byde Menighederne; thi det gælder om, at Menighederne rundt om i Landet kunne føle sig frie og selvstændige og ikke behøve at føle sig generede af Statens Favntag. Jeg vil nødig være med til at rejse det, man kalder en Kirkekamp. Rundt om i vore Nabolande er der Brydninger indenfor Kirken. I Norge f. Eks. føres der en Strid om den saakaldte Lærefrihed, hvor megen Frihed man skal indrømme med Hensyn til Forkyndelsen, noget, der har sat Sindene stærkt i Bevægelse. I Sverige er man gaaet til Drøftelse, endog offentligt, af Spørgsmaalet om en Adskillelse mellem Kirke og Stat. Og gaar man Syd paa, ser man, at denne Adskillelse er sket. Tror man nu paa, at det er gavnlige og sundt for et Folk, naar Stat og Kirke kunne arbejde i Enighed sammen, saa bør man give Kirken og Menighederne gode Kaar at virke under.

Af disse Grunde har jeg ikke kunnet gaa med til det Ændringsforslag, som Flertallet har stillet. Flertallet vil, som vi hørte den ærede Ordfører udtale, opretholde de to sideordnede Organer: Menighedsraadene og det kirkelige Udvalg. Det var nødvendigt, ytrede den ærede Ordfører, at dette skete. Det er vanskeligt at faa Øje paa Nødvendigheden deraf. Man kan være enig i, at Menighedsraadene have haft og fremdeles have en Opgave, men det kirkelige Udvalg har endt sit Arbejde og har foreløbig ikke noget at gøre. Dets Arbejde resulterede i en Række af Lovforslag, som endnu ikke have været prøvede her i Rigsdagen, men saa længe disse Forslag ikke ere prøvede, er det vanskeligt at se, at det kirkelige Udvalg kan have noget som helst Arbejdsomraade. Jeg er bange for, at hvis det ærede Flertal fastholder denne Ændring, vil det være det samme som at lægge Sten i Vejen for et fortsat Arbejde paa en Menighedsraadslov. Der staar jo nemlig i denne Ændring, at enten kan Kultusministeren indkalde Udvalget til Arbejde eller ogsaa kan Formanden for det kirkelige Udvalg eller en Trediedel af selve Udvalgets Medlemmer indstille, at Arbejdet optages. Jeg tror ikke, det vil kunne gennemføres i det andet Ting, og naar man paa Forhaand ved

dette, er det ikke værd at rejse nogen Strid om dette Spørgsmaal. Derfor vil jeg meget tilraade, at man ikke fastholder denne Ændring.

Et Højremindretal har i Betænkningen udtalt Beklagelse over, at vi ikke have faaet Forslaget om en Kirkeforfatning forelagt. Ja, man kan jo udtale sin Beklagelse deraf, men alle ærede Medlemmer af dette Ting vide, at vi have været saa stærkt optagne af store og gennemgribende Arbejder, at det ikke vilde have været rigtigt at kaste et Spørgsmaal som Kirkeforfatningsspørgsmaalet ind, saa længe vi ikke havde, hvad man kalder fri Bane. Der er ingen Fare for, som den ærede Ordfører mente, at man vil falde tilbage i den gamle Slendrian, og at den Interesse, der var rejst i 1903, muligvis kunde tabe sig mere og mere, saa at man ikke fik taget fat paa Arbejdet med den Energi og Styrke, som blev lagt for Dagen den Gang. Jeg tror, at man kan være rolig i saa Henseende, thi i det Øjeblik, Spørgsmaalet om en Kirkeforfatning bliver brændende, da kan man ogsaa sikkert stole paa, at der vil blive Røre og Tilslutning eller Modstand mod de kirkelige Loves Gennemførelse. Men jeg tror heller ikke, at der er noget forløbet, fordi der er gaaet saa lang Tid hen, thi det er jo langt fra, at dette Spørgsmaal endnu er fuldt afklaret. Det er rigtigt, som den ærede Ordfører sagde, at der er mange, der ere stærkt stemte for en Kirkeforfatning, men man hører ogsaa mange, der ere ængstelige for at gaa med til en Kirkeforfatning, og man kan med Grund sige, at selv de, der ere stærkest interesserede i, at dette Spørgsmaal bliver løst, have svinget noget. Det er ikke undgaaet Opmærksomheden, at Folk, som have været stærkt stemte for at holde paa det, man kalder Folkekirken, senere have forandret Synspunkt i saa Henseende, idet der fra saadanne Sider er fremkommet offentlige Udtalelser om, at man ogsaa kunde tænke sig, at det kunde komme dertil, at Kirke og Stat adskiltes, og de vilde i saa Tilfælde være tilfredse med at faa det Gods, de Midler og Fonds, der tilhøre Kirken, henlagte til Deling mellem de forskellige religiøse Interesser. Se, naar man møder en saadan Modsætning mellem før og nu, maa man sige, at Spørgsmaalet ikke er fuldt afklaret. Der er rundt om i Landet mange, mange Menighedsmedlemmer, der ere meget bange for at faa en Kirkeforfatning, og de ere det, fordi de have mærket, at der muligvis kunde